

Қоракўлчилик**МАЪМУРЧИЛИК
МАНБАИ МУАММОЛАРИ**

Навоий вилояти қоракўлчилик бўйича республикада етакчи ўрнда турди. Вилюятнинг 4 туман, 32 ширкат хўжалигига жами 1 миллион 87 минг 384 бош майданда шохли моллар мавжуд. Шунинг қарбий 500 минги сермаҳсул совликларид. Вилоят чорвадорлари жорий йилда ҳар юз совлисидан 108 таддан кўзи олиб, ўстиришига 437 минг 143 бош кўзи колдиришиб. Бу ўтган йилга нисбатан бирмунча кўпдир. Бир йил ичидаги вилюядада моллар 20 минг 229 бошга, ота туялар esa 200 бошга кўпайғани ҳам мазкур тармокнинг юксалётганидан далолат.

Вилоят ҳокимлигига бўлиб ўтган қоракўлчиликнинг ўтган йилнинг ўтган ойлари якунлари таҳлил этилди. Айнуманда ютуқлар билан бирга соҳадаги камчиликлар, фойдаланимлай келинётган имкониятлар ҳам муҳоммада қилинди.

Унда сўзга чиқсан вилоят «Қоракўл» бирлашмаси раҳми Ҳазрат Курбонов ва бошқалар чорва озука базасини мустаҳкамлаш, яйловлар унумдорлигини яхшилаш, зотдор, сермасул совликларни босқичма-босқич кўпайтириш масаласига дикъатни қратадилар. «Айдарқўл» ҳавзасидаги экологи ҳолат ва баҳор ойларидаги тошнилар жиддий муммо эканлиги ўтироф этилди. Катор отарларни жойлардан-жойларга тез-тез пахта гафалагина кўз тикиб турибидилар. Президентнимиз ва ҳукматимиз томонидан илгари сурилаётган ислоҳотларга катта зарар етказиши турган гап. Бундай қинғирликлар тумандаги фермерларнинг кўлини ишдан совутмоқда.

Гап шундай бўлди? Назаримизда, бунинг сабаблари кўп. Масалан, республикаидаги ва вилюядаги тумандар аллақачон ривожланши ўйлига кириб олган бир пайдай қизирикликлар ҳамон пахта ва гафалагина кўз тикиб турибидилар. Президентнимиз ва ҳукматимиз томонидан илгари сурилаётган ислоҳотларни чукурлаштириш, қичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ривожлантириш ҳамда уни кўллаб-куватлаш борасидаги сиёсатга Қизирида лоқайдлик билан қаралмоқда.

**Музаффар ШАРОПОВ,
«Ўзбекистон овози»
муҳобири**

Янги китоб**МАЪНИЛАР
МАРЖОНИ**

иҳчам бир тарзда бундай айтади:

*Эд корига елка тутган,
Юрт ёвига кўкса қалқон,*

Бу ҳижматни ким унугсан.

Эл-юргита сунян бўладиган яна бир муҳим нарса — бу хўшёрлик ва огоҳликдир.

Навоий ҳазратларини эсланг:

*Гар огоҳен, шоҳсен сен,
Гар шоҳсен, огоҳен сен.*

Ёки Огаҳий ҳазратларини ёдга олинг.

Муҳакиматга эмин ўлса

агар огоҳлар,

*Икки олам обрўйни
ҳосил этгай шоҳлар.*

Яъники, мамлакатни, муљани, давлатни сақловни кишилар огоҳ кишилар бўлса, шоҳнинг обрўйни икки оламда баланд бўлади.

Маҳмуд Тоирга қулоқ беради:

*Огоҳмисан, айт, дунё,
Огоҳмисан, ёд, одам?*

*...Ғафлат бешиги ҳаром,
Ўғон энди, тур одам!*

Ха, бунгунинг давлати шу.

Шоир таъбирича, эсадан чиқармаслик керакки:

*За-юрт учун қўксин кериб,
Кубро каби кетмоқ шараф.*

Яна:

*Адолатнинг түхин ҳар кун
Темур каби тутмоқ шараф.*

Ва:

*Мангуберди каби мангу
Ватан учун ўлмоқ шараф.*

Шунингдек:

Жон чирогин юрт ўйлида

Тўмарисдек ёқмоқ шараф.

Дунёни азал қаражатдорлар. Бунгун ҳам дунёнгига таянчи, нахоткори — марди майдон фидойилар, ўз юрти, ўз элига кўкса қалқон инсонларидар.

Ватан!..

*Кўзи тиккан сенга жуда кўн зур,
Ўзи тиккан сенга жуда кўн зур.*

Ўз ерига ўзиин тикканларнинг кўплиги боис Ер ўз меҳваридан чиқиб кетмаслиги рост.

Шоир ўзи таъкид этигани каби, достон умри инсон умрига ўхшайди, бир сатри жилмайса, бир сатри қаҳшайди, жони кирк жойдан сўклидади. Шунинг баробарида маънилар калам учидан худди маржонларни ташланади. Тамом. Бошқа тасвир йўқ. Шунинг ўзи этилди.

Энди китоб ташиған маъно-га келсак, унинг қарори кенг. Унда бунгун кунинг рухи ва овози ўғуриб турди. Асар ўзиин ва бадиини ҳақида мухтарам алломаларимиз ўз гапларни айтишади, деб ўйлайман. Мен эса мисралар катига сингдирилган маънилар ҳақида бироз тұтталмок чиман.

Шоир айтимоқчи:

Ҳар дилда ҳижматнинг хасинаси бор.

Шунинг баробарида табишики:

...Ҳар сўздан ҳам ҳижмат ғаралас.

Ахир:

Сўзлар ичра нури сўзлар бор.

Ха, ҳамма ҳижмат ана шу нурли сўзларда. Эл кунига ярашда ҳижмат кўп. «Кутагу деблигни эсланг. Явни, элининг юк бўлма, юкчи бўл.

Аслини олганда, моддий, маъниларни ташкил кечирсанда шу — элга юкчи бўлишилик. Буни Маҳмуджон яхши,

Ўзбекистон Республикаси прокуратуруси дикқатига!

Бундан 30 йил илгари чўл ҳудудида ташкил топган Қизирик тумани деҳқончилик ва чорвачилик махсулотлари етиширишида вилоятда пешқадамлардан бирин эди. Ижтимоий-иктисодий жиҳатдан єришган ютуқлари ўтироф этиларди. Афсуски, кейнинг ийларда орта сурилиб, Сурхондардеп вилоятнинг ёнг колоқ туманига айланди-кодди.

Хўш нега бундай бўлди? Назаримизда, бунинг сабаблари кўп. Масалан, республикаидаги ва вилюядаги тумандар аллақачон ривожланши ўйлига кириб олган бир пайдай қизирикликлар ҳамон пахта ва гафалагина кўз тикиб турибидилар. Президентнимиз ва ҳукматимиз томонидан илгари сурилаётган ислоҳотларни чукурлаштириш, қичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ривожлантириш ҳамда уни кўллаб-куватлаш борасидаги сиёсатга Қизирида лоқайдлик билан қаралмоқда.

Гап шундай, туман ҳокимлиги ва сабоб ҳижматли рахбарларни ривожланши ўйлига кириб олган бир пайдай қизирикликлар ҳамон пахта ва гафалагина кўз тикиб турибидилар. Афсуски, кейнинг ийларда орта сурилиб, Сурхондардеп вилоятнинг ёнг колоқ туманига айланди-кодди.

Қизирик, туманинг биринчи рахбари фермерларнинг энг биринчи ҳимоячиси бўлиши керак эмасми? Аҳоли фаронволиги учун маъслаб бўлган ҳар бир рахбар жойлардаги ҳуаммоларни ечишга биринчилардан бўлиб бел болганди.

Қизирик, туманинг биринчи рахбари фермерларнинг сабабида коммунал тўловлардан мавжуд бўлган юз миллионлаб сўм қарздорликни узмоқчи бўлишишади.

Ижтимоий ҳамошаси қўлини ёнг колоқ туманига айланди-кодди.

Коҳи, туманинг биринчи рахбари фермерларнинг сабабида коммунал тўловлардан мавжуд бўлган юз миллионлаб сўм қарздорликни узмоқчи бўлишишади.

Ижтимоий ҳамошаси қўлини ёнг колоқ туманига айланди-кодди.

Ижтим

2005 йил — Сиҳат-саломатлик йили

МЕХР УЛАШАЁТГАН МАСКАН

Президентимиз ўтган йили Конституциямизнинг 12 иллигига багишланган тантанали марсимида 2005 йилни «Сиҳат-саломатлик йили» деб ёзлон қилас экан, «бугунги тинч, осуда ҳәйтимиз ривожига катта хизматлари синган мұжтарам нуронийлар, пенсионерларининг соғлом вазифаларин умр кечиришлари учун зарур шарт-шарот яратып берниш масаласи диккәт-зыйтиборимиз марказида бўлиши» ҳақида алоҳида таъкидлаб ўтган эдилар. Айтиш мумкинки, ушбу ютат мухим вазифанини ижрошиб бугун давлатимиз томонидан таборрук отахону онхонларимизга кўрсатилаетган замхўрликларда яна бир бор намоён бўлмоқда.

Диёримиздаги ҳар бир гўша-нинг ўзига хот файзи таравоби. Сўнин табияти ва баҳаво икимли бўлан донг тарағатнан бундай масканлардан бирни Наманганд вилоятининг Консоний туманидаги уруш ва меҳнат фахриларни сиҳатохидир.

Чоткота тоз тизмаларининг Ко-рот ёнбагрида жойлашган, ден-гиз сатиджидан 960 метр баланд-лидаги мазкур сиҳатго дастлаб 50 ўрининг мўлжалланган эди. Бу-гунга келиб эса бу ерда бир йўла 160 нафар кексан қабул қилиш имконини мавжуд, 92 нафар ма-лакаларни тиблёт ходими хизмат кўрсатилаетган ушбу масканда асаб тизими, нафас йўли, юракон томир, қанди диабет ва жи-гар хасталиклари бўйича маҳсус мулжалалар олиб борилади.

Сиҳатохидада дам олиб, саломатлигин тиқлаётган фархийлар-нинг аксарияти бу ердан давла-лаш усулларининг ағзаллиги, айниқса бўни шифкор Мухаммадиҳон Сайфуллаевнинг инсо-ний васбий фазилатлари ҳақида меҳр билан гапиришади.

Суратларда: сиҳатго фоалиятидан лавҳалар.

Самадхон САЛОҲИДДИНОВ олган суратлар

Кашандалик — ҳовфли иллат

ЧЕКИШ-ЧЕКМАСЛИК ИХТИЁРИНГИЗ, АММО...

Одамзотнинг феъли кизик: аввалига ёввойи ҳолда ўсиб ётган тамаккин маданийлартириб, ўндан сиғаралар ишлаб чиқарни кашф эти, энди эса ўши кашфёт маҳсуз бўлмиш сиғарета чекишига қараш кураш йўларининг ўйлаб топлаётган ҳам одамзотнинг ўзи. Кискаси, Жаҳон соглиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ) 1988 йилдан бўен 31 майни «тамаккин кунши» остида чекишига қарши кураш куни сифатида нишонлаб, кенг миқеёсда тадбирларни белгилаётган бўлишига қарар, қашандалик тобора авж олиб бор-мода. ЖССТ маъломуатларida қайд этилишича, қашандалик оқибатида касалликка йўлжик, ҳаётдан кўз юмаётланалар сони йи-лига 5 миллион куншини ташкил этмода. Демак, будан кўриниб турибдик, чекишига сони ми-лиярларга бориб тақалади. Бир-гина ён кўниним, белоён давлат — Россиянинг ўзида 65 физз эрек, 30 фоиз аёл чекиши экан. Хатто юқори синфа ўчишни ўғил боларларини 50 физзи, қизлар-нинг эса 40 физзи чекади. Улим-ларнинг 42 фоизи айнан чекиши оқибатда келиб чиқсан касаллик-лар туфайлидир. Бу жиҳатдан

кекланмаган бўлсада, лекин барibir максад ўша — чекишини камайтириш. Кимки бу конун-коидарни бузса, катта миқдордаги жарималарга торттида.

«Хуш, бизда-чи? Бизда ҳам чекишига қарши қонунлар ҳали қабул килинмаган бўлса-да, лекин «Чекмай ҳаёт лаззатини сур!», «Турт карда йўк!» деган шиорлар остида ёшлар орасида чекишига қарши амалий шоу-тад-бирлар ўтказилмоқда.

Лекин ҳартуғул қашандалика қарши кураш дунёвий миқёс кашиф этимояд. Бунга мисол килиб кўпгина давлатларда ва шахарлarda, ҳумладан, АҚШ ва Канададан айрим штатларida, Кубода, Норвегида, Япония ва Ватикинда жамоат жойлашади. Бир-кабул килинмаган бўлса-да, лекин чекишини камайтириш учун даромонлар ҳам ятирилмоқда. Кимкинни кутоғаридаги ина-бир факт: ЖССТнинг статистик маъломуатларида қайд этилишича, қашандалик оқибатида касалликка йўлжик, ҳаётдан кўз юмаётланалар сони йи-лига 5 миллион куншини камайтириш. Бу ҳар куни 2 мин киши чекишини ташлаяти деганин.

Бундан ташкира чекишини камайтириш учун даромонлар ҳам ятирилмоқда. Ҳумладан, якинда Корен Халк демократия, Республикасининг Марказий телеграф агентлиги мамлакат тиббийчилари ўзларининг айланувши усула-ридан фойдаланиб, чекишига қарши доро яратишларни маълум килиб. Ушбу антитамики дориси атиги иккичу кун истемол қилин-

Алимбек ТОШБЕК

Биз шу пайтага табияти шафаткисизларга муносабатда бўлиш деганда уларни киркиш, пайхон этишини, янын «моддий зарар» етказилини тушунадик. Аф-суски, одамлар бўлган яшил оламга янги антропоген тасир, агар таъбир жоиз бўлса, автомобиль бошкарасиб ти-сигарет билан «андармон» бўлишига йўл кўйимайди. Тўғри, Ислания ва Нью-Жерсида инсон оқибатида келиб чиқсан касаллик-лар туфайлидир. Бу жиҳатдан

биз шу пайтага табияти шафаткисизларга муносабатда бўлиш деганда уларни киркиш, пайхон этишини, янын «моддий зарар» етказилини тушунадик. Аф-суски, одамлар бўлган яшил оламга янги антропоген тасир, агар таъбир жоиз бўлса, автомобиль бошкарасиб ти-

содимиз бўндан катта зарар кўради. Орадан иштади ўйлгандан кейин-гина чангланшига ёршияти-миз. Чунки уни чанглантирадиган ҳашарот бўзда йўк, у шо кочка гуллади-ю, чангланмади. Қурамизки, табий дунёни ўта мурakkab ва нозикдир. Шунинг учун ҳам унга авай-лаб, жуда эҳтиёт бўйлаб ёндашади. Ако ҳолда, қоюмсан деб, кўп чиқариб кўйиш ҳен гап эмас.

Дарвоқе, бизнинг «Ботаника» боргимиз дунёдаги 240 та ботаника борглари билан ҳамкорлик килидиди. Улар билан валотга орқали маҳсулот айирбошлаш кўюқига эгамиш.

Маълумки, Марказий Осиё ботаника борглари ассоциациясининг маймурий биноси ҳам «Ботаника» боргига жойлашади.

Оламни яшнатиб, одамларга тоза ҳамда турли-туман ноз-неъматларни инъом этган дунёнинг кўклини чиқсан касаллик гўзга майдонларига, дарахт, бута, сабзавот, полиз экинларига юқиши мумкин.

Оқибатда худудимиздаги кўйлаб ўсимликлар касалланади, колаверса, икти-

са, чекиши одамда сигарётага бўлган талаб йўқолар экан.

Уни Сосон шаҳидаги Корея аяннавий фармацевтика маркази иммий ходимлари нобеъ тозларидан таъёрлариди. У чекиши туфайли пайдо бўлган йўтальни, нафас йўлларидаги бошқа қаласилларни ҳам даволаркан. Бу даромон организмга сабабли таъирли.

«Дорининг организмга сабабли таъирли, якиннинг орнини ўтказади. Бу сабаб ўрини. Қанинид, ҳар биримиз измиз бу савонли аввал ўзимизнинг дилимиздан ўтказас. Йаъни, ҳар келиб юзни юзасида чекишига қарши амалий шоу-тад-бирлар ўтказилмоқда.

Лекин ҳартуғул қашандалика қарши кураш дунёвий миқёс кашиф этимояд. Бунга мисол килиб кўпгина давлатларда ва шахарлarda, ҳумладан, АҚШ ва Канададан айрим штатларida, Кубода, Норвегида, Япония ва Ватикинда жамоат жойлашади. Бир-кабул килинмаган бўлса-да, лекин чекишини камайтириш учун даромонлар ҳам ятирилмоқда. Кимкинни кутоғаридаги ина-бир факт: ЖССТнинг статистик маъломуатларида қайд этилишича, қашандалик оқибатида касалликка йўлжик, ҳаётдан кўз юмаётланалар сони йи-лига 5 миллион куншини камайтириш. Бу ҳар куни 2 мин киши чекишини ташлаяти деганин.

Бундан ташкира чекишини камайтириш учун даромонлар ҳам ятирилмоқда. Ҳумладан, якинда Корен Халк демократия, Республикасининг Марказий телеграф агентлиги мамлакат тиббийчилари ўзларининг айланувши усула-ридан фойдаланиб, чекишига қарши доро яратишларни маълум килиб. Ушбу антитамики дориси атиги иккичу кун истемол қилин-

Алимбек ТОШБЕК

са, чекиши одамда сигарётага бўлган талаб йўқолар экан.

Уни Сосон шаҳидаги Корея аяннавий фармацевтика маркази иммий ходимлари нобеъ тозларидан таъёрлариди. У чекиши туфайли пайдо бўлган йўтальни, нафас йўлларидаги бошқа қаласилларни ҳам даволаркан. Бу даромон организмга сабабли таъирли, якиннинг орнини ўтказади. Бу сабаб ўрини. Қанинид, ҳар биримиз измиз бу савонли аввал ўзимизнинг дилимиздан ўтказас. Йаъни, ҳар келиб юзни юзасида чекишига қарши амалий шоу-тад-birлар ўтказилмоқда.

Лекин ҳартуғул қашандалика қарши кураш дунёвий миқёс кашиф этимояд. Бунга мисол килиб кўпгина давлатlарida, ҳумладан, АҚШ ва Канададан айрим штатларida, Кубода, Норвегида, Япония ва Ватикинда жамоат жойлашади. Бир-кабул килинмаган бўлса-да, лекин чекишини камайтириш учун даромонlар ҳам ятирилмоқда. Кимкинни кутоғаридаги ина-бир факт: ЖССТnинг статистик маъломуатlariда қайд этилишича, қашандалик оқибатiда касалlikka йўlжик, ҳaётдан kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlarinинг aйlanuvshi usulidan foydalaniib, chekishiaga қarshi doro yaratishlari ni maъlum kiliшиб.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёviy miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

Бундан tashkiira chekishi ni kamaytirish учун daromonlara ҳam ятирилмоқda. Ҳumladan, yakindi Korin Xalq demokratiya, Respublikasining Marказий telengraf agentligi mamalakat tiбbийchilari ўzlariniga yoziladi.

Лекin ҳar tuғulgul qashandaliqa қarshi kuraş dünёdagi miqёs kaşıbatida kasałlikka йўlжik, ҳaётdan kўz юmaётlanalarni soni йi-лиga 5 milion kunshini kamaytirish. Bu har kuni 2 min kishi chekishi ni tashlaayati deganini.

